

TÜRK TOPLUMUNUN BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME PROFİLİ: ANKARA İLİ ÖRNEĞİ

Bülent GÜRBÜZ*, Fatih YENEL**, A. Selman ÖZDEMİR**,
Bezya Merve AKGÜL**, Suat KARAKÜÇÜK**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, bireylerin rekreasyonel davranışlarının ve rekreasyonel aktivitelere katılımlarında engel teşkil eden faktörlerin belirlenmesidir. Araştırma evrenini, Ankara ilinde ikamet eden 18 yaş ve üzeri bireyler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise, Ankara ili sınırları içerisinde ikamet eden 18-65≤ yaş aralığındaki 1342 erkek (%53) ve 1189 (%47) kadın olmak üzere toplam 2531 katılımcı oluşturmaktadır. Tanımlayıcı verilerin analizinde frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları yapılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde katılımcıların en sık yaptığı boş zaman değerlendirme aktivitesinin %48.8 ile gazete okumak, ardından %26.6 ile kitap okumak ve %20.4 ile spor yapmak olduğu görülmektedir. Yürüyüş, katılımcıların son 1 yılda (%72.6) ve son 1 ayda (%66.7) en sık tercih ettiği fiziksel aktivite olarak ilk sırada yer almaktadır. Boş zaman değerlendirme yöntemleri olarak katılımcıların en sık %80.8 ile dinlenmeyi, ardından %49.2 ile sosyal etkinliklere katılmayı tercih ettiği saptanmıştır. Sonuç olarak; çalışmaya katılan bireylerin boş zamanlarında daha çok pasif sayılabilecek gazete okuma, dinlenme gibi tercihlerde buldukları ve bunlara ek olarak aktif olarak cüzi ücretlerle katılabildikleri yürüyüş, koşu gibi fiziksel etkilere de katılmayı tercih ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Davranış, Boş Zaman, Rekreasyonel Engeller.

Geliş tarihi: 05.10.2011; Yayına kabul tarihi: 04.01.2012

* Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, KIRŞEHİR.

* Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA.

RECREATIONAL BEHAVIOURS OF TURKISH SOCIETY: A SAMPLE OF ANKARA

ABSTRACT

The present study aimed to determine recreational behaviours and recreational constraints of individuals. The survey conducted in Ankara which is the capital city of Turkey. The questionnaire administrated 1342 male (53%) and 1189 female (47%) a total of 2531 participants aged between 18-65. Descriptive statistics (f, %) were used to determine participation rates and types of activities in the last one year and month. The results indicated that while reading newspaper (48.8%), reading books (26.6%) and doing sports (20.4%) is the three top activities that participants do. Walking (61.9%) is the most frequently listed of all activities that the individuals participated in the last one year and last one month. Also resting (80.8%) and being in social events (49.2%) is the top preferences of individuals prefer in leisure time method. As a result, it can be concluded that participants generally prefer to participate inactive recreational activities like reading, resting and both economic and active physical activities like walking, jogging with the increase in their income level.

Key words: Recreation, Behaviours, Leisure Time, Recreational Constraints.

GİRİŞ ve AMAÇ

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanın çalışma saatleri dışındaki boş zamanında katıldığı faaliyetlerle ilgilidir. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde birçok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan aktiviteler söz konusudur. Aktiviteler, insanların ayrı ayrı amaç ve istekleri doğrultusunda anlam kazanmaktadır. (Karaküçük,2008).

İnsanların dinlenme ve eğlenme gereksinimleri, boş zamanların değerlendirilmesi ile karşılanır. Böylece yaşama daha sıkı bağlanan birey mutlu olmaktadır. Toplumda temel amaçlardan birisi de sağlıklı kişilik geliştirilmesidir. Boş zamanlarını iyi değerlendiren birey, sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Bunların yanında boş zaman değerlendirme aktiviteleri bireyde yaratma zevki, arkadaşlık kurma, macera ve yeni deneyimler, başarı duygusu, fiziksel dayanıklılık, duygusal deneyim ve dinlenme gibi doyumlar oluşturmaktadır (Tezcan, 1993).

Boş zaman, kişisel gelişimin, aile yaşantısının, sosyal ilişkilerin ve kültürün önemli bir parçasıdır (Rubin ve ark., 1986). Bu yönüyle, insanların boş zamanlarında ne ile meşgul oldukları, farklı toplum ve kültürlerde uzun zamandır araştırılan bir konudur (King ve ark., 1992; Dishman, 1993; Kraus, 2008). Literatürde bu ve benzeri çalışmaların son yıllarda bir

ivme kazandığı görülmektedir. Örneğin, Kouthouris (2005) tarafından yakın geçmişte yapılan 268 bireyin katıldığı yapılan bir araştırmanın sonucuna göre, genç ve bekar bireylerin diğerlerine göre rekreasyonel aktivitelere daha sık katıldığını belirlemiştir. 24 farklı ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilerin katılımı ile gerçekleştirilen bir diğer çalışmada da erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha sık rekreasyonel aktivitelere katıldığı tespit edilmiştir (McKenzie ve diğ., 2000).

Türkiye’de de bireylerin boş zaman davranışlarını veya tercihlerini belirlemeye yönelik çalışmaların son dönemde yoğunlaştığı da görülmektedir (Atasoy, Gürbüz ve Karaküçük, 2010; Süzer, 2000). Ancak yapılan bu araştırmaların kapsamı ve hedef kitleleri incelendiğinde, Türk toplumunun g genel davranış profilini çıkarmaktan çok spesifik gruplar üzerinde yoğunlaşmış oldukları anlaşılmaktadır.

Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, Türkiye nüfusunun önemli bir yüzdesinin yaşadığı kabul edilen üç büyük ilden birisi olan ve başkent olma özelliği ile Türk toplumunun farklı kesitlerini barındıran Ankara ilindeki bireylerin rekreasyonel davranışlarını ve rekreasyonel aktivitelere katılımalarında engel teşkil eden faktörleri belirlemektir.

YÖNTEM

Bu araştırmada “Çok Aşamalı Tabakalı Tesadüfi Örnekleme Yöntemi” kullanılmıştır. Araştırma evrenini, Ankara ili ilçelerinde ikamet eden 18 yaş ve üzerindeki bireyler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise, Ankara ili metropol nüfusunu oluşturan merkez ilçelerin (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle) sınırları içerisindeki kentsel nüfusu temsil eden 18 yaş ve üzerindeki 1342 erkek (%53) ve 1189 (%47) kadın olmak üzere toplam 2531 katılımcı oluşturmaktadır.

Araştırmada kullanılan ve araştırmacılar tarafından yerli ve yabancı literatür incelenerek (Veal, 1984; Cushman, 2005; Nilsson ve Fishers, 2006; Karaküçük, 2008) geliştirilen veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bireylerin demografik bilgilerini, ikinci bölümde ise rekreasyonel davranışlarını belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences 11.0) programı kullanılmış, tanımlayıcı verilerin analizinde frekans (f) ve yüzde (%) hesaplanmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan bireylerin 18-65≤ yaşları arasında 1342 erkek (%53) ve 1189 (%47) kadın olmak üzere toplam 2531 kişiden oluştuğu, %58.7’sinin evli ve %41.3’ünün bekar, %44.4 ile daha çok lise mezunu ve %21.1 ile memur olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte %46,7 ile yaşamlarının çoğunu kentsel alanda geçirdikleri, %35,6 ile 1201-2500 TL arasında gelir durumuna sahip oldukları ve %58.8 ile “normal” refah düzeyine sahip olduklarını düşündükleri belirlenmiştir.

Tablo 1. Boş Zaman Değerlendirme Aktiviteleri

DEĞİŞKENLER		n	%
Kitap okumak	Hiç	552	21,8
	Bazen	1307	51,6
	Sık sık	672	26,6
	Toplam	2531	100
Gazete okumak	Hiç	250	9,9
	Bazen	1045	41,3
	Sık sık	1236	48,8
	Toplam	2531	100
Sinemaya gitmek	Hiç	1049	41,4
	Bazen	1248	49,3
	Sık sık	234	9,2
	Toplam	2531	100
Tiyatroya gitmek	Hiç	1642	64,9
	Bazen	782	30,9
	Sık sık	107	4,2
	Toplam	2531	100
Lokal-kulüp-derneğe gitmek	Hiç	1770	69,9
	Bazen	569	22,5
	Sık sık	192	7,6
	Toplam	2531	100
Bar-gece kulübüne gitmek	Hiç	1853	73,2
	Bazen	528	20,9
	Sık sık	150	5,9
	Toplam	2531	100
Kahveye gitmek	Hiç	1966	77,7
	Bazen	394	15,6
	Sık sık	171	6,8
	Toplam	2531	100
Spor yapmak	Hiç	710	28,1
	Bazen	1304	51,5
	Sık sık	517	20,4
	Toplam	2531	100
El işleri yapmak	Hiç	1667	65,9
	Bazen	542	21,4
	Sık sık	322	12,7
	Toplam	2531	100

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların en sık yaptığı aktivitenin %48.8 ile gazete okumak, ardından %26.6 ile kitap okumak ve %20.4 ile spor yapmak olduğu görülmektedir. Bunun yanında tiyatroya gitmek (%4.2) ve bar-gece kulübüne gitmek (%5.9) seçeneklerinin

katılımcıların en az tercih ettikleri aktiviteler arasında yer aldığı görülmektedir. Eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarına göre, eğitim düzeyindeki artışla birlikte gazete okumak (%48.80), kitap okumak (%26.60) ve spor yapmak (%20.40) gibi rekreasyonel aktivitelere katılımın arttığı belirlenmiştir. Genel anlamda değerlendirildiğinde ise, tüm eğitim düzeyi grupları için kahveye gitmek seçeneğinin hiç (%77.70) tercih edilmeyen bir aktivite olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Boş Zaman Değerlendirme Yöntemleri

DEĞİŞKENLER		n	%
Dinlenerek	Evet	2044	80,8
	Hayır	487	19,2
	Toplam	2531	100
Fiziksel etkinliklere katılarak	Evet	656	25,9
	Hayır	1875	74,1
	Toplam	2531	100
Sosyal etkinliklere katılarak	Evet	1245	49,2
	Hayır	1286	50,8
	Toplam	2531	100
Kültürel etkinliklere katılarak	Evet	381	15,1
	Hayır	2150	84,9
	Toplam	2531	100
Sanatsal etkinliklere katılarak	Evet	257	10,2
	Hayır	2274	89,8
	Toplam	2531	100
Turistik etkinliklere katılarak	Evet	197	7,8
	Hayır	2334	92,2
	Toplam	2531	100

Boş zaman değerlendirme yöntemleri olarak katılımcıların en sık %80.8 ile dinlenmeyi, ardından %49.2 ile sosyal etkinliklere katılmayı tercih ettiği saptanmıştır. Turistik etkinliklere katılmak (%7,8) ve sanatsal etkinliklere katılmak (%10.2) seçeneklerinin ise katılımcıların en az tercih ettiği yöntemler arasında yer aldığı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Rekreatyonel Amaçlı Yapılan Fiziksel Etkinlikler

DEĞİŞKENLER		n	%
Rekreatyonel amaçlı yürüyüşler	Hiç	705	27.9
	Bazen	1261	49.8
	Sık sık	565	22.3
	Toplam	2531	100
Yavaş koşular	Hiç	1667	65.9
	Bazen	696	27.5
	Sık sık	168	6.6
	Toplam	2531	100
Zindelik aktiviteleri (Aerobik, yoga vb.)	Hiç	2265	89.5
	Bazen	203	8
	Sık sık	63	2.5
	Toplam	2531	100
Ağırlık çalışması	Hiç	2165	85.5
	Bazen	265	10.5
	Sık sık	101	4
	Toplam	2531	100
Raket sporları (Tenis, badminton vb.)	Hiç	2221	87.8
	Bazen	251	9.9
	Sık sık	59	2.3
	Toplam	2531	100
Topla yapılan fiziksel aktiviteler (Futbol vb.)	Hiç	1724	68.1
	Bazen	517	20.4
	Sık sık	290	11.5
	Toplam	2531	100
Doğa sporları (Tırmanma, Dağcılık vb.)	Hiç	2321	91.7
	Bazen	148	5.8
	Sık sık	62	2.4
	Toplam	2531	100

Tablo 3'e bakıldığında, rekreatyonel amaçlı yapılan fiziksel etkinliklerde sık sık rekreatyonel amaçlı yürüyüş (%22.3) seçeneğinin ilk sırada yer aldığı ve bunu sırasıyla topla yapılan fiziksel etkinliklere katılmak (%11.5) ve yavaş koşular yapmak (%6.6) seçeneklerinin izlediği görülmektedir. Katılımcıların en az tercih ettiği rekreatyonel amaçlı yapılan fiziksel etkinlikler ise %2.3 ile raket sporları ve %2.5 ile zindelik aktiviteleri olarak görülmektedir.

Tablo 4. Son 1 Yıl ve Son 1 Ayda En Sık Katılınan İlk 5 Aktivite

SON 1 YIL		n	%	SON 1 AY		n	%
1-YÜRÜYÜŞ	Evet	1837	72.6	1-YÜRÜYÜŞ	Evet	1688	66.7
	Hayır	694	27.4		Hayır	843	33.3
	Toplam	2531	100		Toplam	2531	100
2-YÜZME	Evet	957	37.8	2-YÜZME	Evet	665	26.3
	Hayır	1574	62.2		Hayır	1866	73.7
	Toplam	2531	100		Toplam	2531	100
3-FUTBOL	Evet	683	27	3-FUTBOL	Evet	543	21.5
	Hayır	1848	73		Hayır	1988	78.5
	Toplam	2531	100		Toplam	2531	100
4-DOĞA YÜRÜYÜŞÜ	Evet	565	22.3	4-KOŞU	Evet	255	10.1
	Hayır	1966	77.7		Hayır	2276	89.9
	Toplam	2531	100		Toplam	2531	100
5-KOŞU	Evet	438	17.3	5-DOĞA YÜRÜYÜŞÜ	Evet	188	7.4
	Hayır	2093	82.7		Hayır	2343	92.6
	Toplam	2531	100		Toplam	2531	100

Katılımcılar son 1 yılda sırasıyla en sık yürüyüş (%72.6), yüzme (%37.8), futbol (%27), doğa yürüyüşü (%22.3) ve koşu (%22.3) aktivitelerine katılırken son 1 ayda ise benzer şekilde sırasıyla en sık yürüyüş (%66.7), yüzme (%26.3), futbol (%21.5), koşu (%10.1) ve doğa yürüyüşü (%7.4) aktivitelerine katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 5. Rekreasyonel Etkinliklere Katılımdaki Engeller

ENGELLER	n	%
1- Sunulan hizmetleri beğenmemek	2011	79.5
2- Sağlık problemleri	1988	78.5
3- Eve yakın imkânların olmaması	1974	78
4- Aile için zaman ayırmak zorunda olmak	1970	77.9
5- Tesis donanımının yetersiz olması	1970	77.9
6- İş/çalışma zamanının yoğun olması	1958	77.3
7- Ulaşımın zaman alması	1957	77.3
8- Tesislerin yetersiz olması	1951	77.1
9- Yeteri kadar paranın olmaması	1938	76.5
10- Tesislerin kalabalık olması	1863	73.6

Bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında yaşadıkları engellerde ilk sırada “sunulan hizmetleri beğenmemek (%79.5)”, ardından sırasıyla “sağlık problemleri (%78.5)” ve “eve yakın imkanların olmaması (%78)” ifadeleri yer almaktadır. Tesislerin kalabalık olması (%73.6) ise engeller sıralamasında son sırada yer almaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, Ankara'nın 8 merkez ilçesinde ikamet eden bireylerin boş zamanlarındaki rekreasyonel davranışlarının ve rekreasyonel aktivitelere katılımlarında engel teşkil eden faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgular rekreasyonel etkinlikler tercihi ve katılım sıklığı anlamında incelendiğinde katılımcıların en sık yaptığı aktivitenin %48.8 ile gazete okumak ve hiç katılmadıkları aktivitenin ise a-tipik bir rekreasyonel aktivite olan %5.9 ile bar-gece kulübüne gitmek olduğu anlaşılmıştır. Bir diğer ifade ile katılımcıların daha çok pasif rekreasyonel aktivitelere katılmayı tercih ettiği söylenebilir. Ulaşılan bu sonuçlar, İngiltere'de 14800 kişinin katılımı ile gerçekleştirilen Genel Hane Halkı Araştırması'nın sonuçları kısmen de olsa benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır (Fox ve Rickards, 2002). Bu araştırmanın bulgularına göre katılımcıların aktif katılımın aksine yine pasif rekreasyonel aktiviteleri tercih ettiği (TV izlemek %99) belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç Karaküçük ve Gürbüz (2007) 337 bireyin katılımı ile gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Eğitim düzeyi ile ilgili elde edilen sonuçlar incelendiğinde, gazete okumak seçeneğinin sık sık tercih edildiği buna karşın kahveye gitmek seçeneğinin ise yapılan analizlerde hiç tercih edilmeyen aktiviteler içinde ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Literatürde yer alan çeşitli araştırmalar, eğitim düzeyi yüksek olan bireylerde gazete-kitap okumak veya tiyatroya gitmek gibi tercihlerin ön planda olduğunu göstermektedir. Bu anlamda ele alındığında literatürde yer alan bazı çalışmaların ve bu çalışmada eğitim düzeyi ile ilgili elde edilen sonuçların benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır (Iribarren ve ark., 1997; U.S. Department of Health and Human Services, 1996).

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu ise, katılımcıların büyük bir oranının boş zamanlarını dinlenerek geçirmeyi tercih ettiği buna karşın daha çok zaman ve para ayrılmasını gerektiren etkinliklere (turistik, sanatsal) ise düşük düzeyde katıldıklarıdır. Elde edilen bu bulgular, katılımcıların çalışma saatlerinin yoğun olduğu veya kentsel yaşamın ortaya çıkardığı yorgunluk nedeniyle böyle bir tercih içinde oldukları ve düşük gelir düzeyine sahip olabilecekleri düşüncesiyle açıklanabilir. Elde edilen bu sonuçlar, Can'ın (2010) 610 yetişkin bireyin katılım ile yaptığı ve katılımcıların boş zaman faaliyetleri olarak daha çok dinlenmeyi veya bir çeşit sosyal etkinlik kategorisinde yer alan arkadaşlarıyla birlikte vakit geçiririm seçeneğini tercih ettiklerini ortaya koyduğu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Rekreasyonel amaçlı yapılan fiziksel etkinliklerin dağılımının belirlenmesi amacıyla yapılan analiz sonuçları ele alındığında, rekreasyonel amaçlı yürümek ve topla yapılan futbol, basketbol gibi tercihlerin katılımcılar tarafından en çok veya sıklıkla tercih edilen boş zaman aktiviteleri olduğu bulunmuştur. Ancak, sonuçlar genel anlamda ele alındığında katılımcıların çok büyük bir oranının doğa sporlarına, zindelik aktivitelerine ve raket sporlarına katılım sıklığının çok düşük olduğu hatta hiç katılmadıkları da anlaşılmaktadır.

Diğer bir ifade ile, çalışmanın örneklem grubunda yer alan bireylerin katılım şartları daha kolay olan ve fazla efor gerektirmeyen aktivite tercihinde buldukları söylenebilir.

Bu çalışmada katılımcıların gerek son 1 yıl gerekse de son 1 ay içindeki en sık katıldıkları fiziksel aktiviteler sorulmuştur. Bireylere son 1 yıl ve son 1 ay içindeki katıldıkları aktivitenin sorulması ilk bakışta çok anlamlı değilmiş gibi görüne de buradaki amaç bireyin dönemsel anlamda farklı bir aktivite tercihinde bulunup bulunmadığının belirlenmesidir. Örneğin, bu çalışmanın yaz döneminde yapıldığı düşünüldüğünde katılımcılar için belki de yüzme aktivitesi daha ön plan çıkacak ve bir kış sporu olan kayak veya kapalı alanlarda yapılan aktiviteler daha alt sıralarda yer alacaktır. Ancak sonuçlar beklenildiği çıkmamış ve katılımcılar için her iki zaman aralığında da yürüyüş, yüzme ve futbol gibi aktivitelerin ilk üç sırada tercih edilen aktiviteler olduğu sonucuna varılmıştır. Literatürde yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Örneğin; İngiltere Genel Hane Halkı Araştırması'nda yer alan sonuçlara göre, katılımcıların % 75'i son 12 ayda herhangi bir spor, oyun veya fiziksel aktiviteye katılırken, bunların % 59'luk oranı da son 4 hafta içinde bu aktivitelerden en az birine katılmıştır (Fox ve Rickards, 2002). Benzer sonuçlara, Yeni Zeland'a'da 16 yaş ve üzerindeki bireylerin katılımı ile gerçekleştirilen ve katılımcılar için yürüyüş (%64.1) aktivitesinin ilk sırada yer aldığı çalışmanın sonuçları da bu çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir (Sport and Recreation New Zealand, 2009).

Bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarındaki engellerin incelenmesi de bu çalışmanın amaçları arasında yer almıştır. Analiz sonuçları, araştırma grubunda yer alan katılımcılar için her ne kadar sunulan hizmetleri beğenmemek ve sağlık problemleri gibi seçenekleri ön plan çıkarsa da engel grupları arasındaki yüzdeler çok düşük olduğunu göstermiştir. Hatta sonuçlar detaylı olarak incelendiğinde listede yer alan eve yakın imkanların olmaması, aile için zaman ayırmak zorunda olmak, tesis donanımının yetersiz olması, iş/çalışma zamanının yoğun olması, ulaşımın zaman alması, tesislerin yetersiz olması, yeteri kadar paranın olması ve tesislerin kalabalık olması gibi engellerinde oldukça etkili olduğu tespit edilmiştir. Listede yer alan bu engelleri ise genel anlamda tesis, ulaşım, zaman ve para gibi faktörler altında da sınıflandırmak mümkündür. Ulaşılan bu sonuç literatürde yer alan bazı çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermemektedir (Jackson, 2005; Walker, Jackson ve Deng, 2007). Yapılan bu çalışmalar ile bu çalışmada elde edilen sonuçlarda bu farklılığın oluşmasında kültürel yada çalışmanın yapıldığı grubun diğer özelliklerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Literatürde Türk katılımcıların yer aldığı bazı çalışmaların sonuçları da bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Örneğin, Gürbüz, Karaküçük ve Sarol (2010) ve Demirel ve Harmandar (2009) tarafından yapılan çalışmalarda da bireylerin katılımlarında, tesis ve tesislerde sunulan hizmet, ulaşım, para ve zaman gibi faktörlerin rekreasyonel aktivitelere katılımı engel oluşturduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak; çalışmaya katılan bireylerin yoğun çalışma temposu ve (veya) metropol hayatından kaynaklandığı düşünülen yorgunluk sonrası boş zamanlarında daha çok pasif

sayılabilecek gazete okuma, dinlenme gibi tercihlerde buldukları, orta gelir düzeyinin hakim olduğu katılımcıların daha çok ücretsiz ya da cüzi ücretlerle katılabildikleri yürüyüş, koşu, doğa yürüyüşü gibi fiziksel etkinliklerde yer alabildikleri, rekreasyonel etkinliklere katılımlarında kendilerini engelleyen faktörlerle ilgili ise hizmet kalitesi, sağlık sorunları ve ulaşım sorununu ön plana çıkardıkları belirlenmiştir.

Daha sonra bu konu ile ilgili yapılacak araştırmalarda, literatürde boş zaman davranışı ve aktivite tercihi ile ilişkili olduğu belirlenen eğitim düzeyi, yaş veya sosyo-ekonomik düzey gibi farklı değişkenlerle Türkiye genelinde katılımcı sayısının da artırıldığı çalışmalar düzenlenebilir. Ayrıca, Türkiye genelinde yapılacak profili çalışmaların rutin periyotlarla yenilenmesinde rekreasyon planlaması ve yönetimi açısından fayda olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Atasoy, M., Gürbüz, B. & Karaküçük, S. (2010). Kırşehir İlinde Okuyan Ortaöğrenim ve Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Davranış Profillerinin İncelenmesi. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 10-12 Kasım, Antalya, Türkiye.
2. Can, S. (2010). Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Öğrenci Ailelerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(3): 861-870.
3. Cushman, G. (2005). Free Time and Leisure Participation: International Perspectives. Wallingford, Oxfordshire, UK: Cabi Publishing.
4. Demirel, M. & Harmandar, D. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1): 838-846.
5. Dishman, R. K. (1993). Exercise Adherence, in Singer RN, MurphyM, Tennant LK (eds.): Handbook of Research on Sport Psychology. New York: Macmillan, 779-798.
6. Fox, K. & Rickards, L. (2002). General Household Survey: Sport and Leisure. National Statistics Publication, London.
7. Gürbüz, B., Karaküçük, S. & Sarol, H. (2010) Examination of Perception of Constraints on Recreational Activities Participation: Results From a Study in Ankara, 11th International Sports Sciences Congress, 10-12 November, Antalya, Turkey, 86.
8. Iribarren, C., Leupker, R., McGovern, P. G., Arnett, D. K. & Blackburn, H. (1997). Twelve-Year Trends in Cardiovascular Disease Risk Factors in the Minnesota Heart Survey: Are Socioeconomic Differences Widening? Arch Intern Med., 157(8): 873-881.
9. Jackson, E. L. (2005). Leisure Constraints Research: Overview of a Developing Theme in Leisure Studies. In: E. L. Jackson (editor), Constraints to leisure.State College, PA: Venture Publishing, 3-19.

10. Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. 6. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi.
11. Karaküçük, S. & Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve Kent(lî)leşme*. Ankara, Gazi Kitabevi.
12. King, A., Blair, S. N., Bild, D., Dishman, R. K., Dubbert, P. M. & Marcus, B. H.(1992). Determinants of Physical Activity and Interventions in Adults. *Med Sci Sports Exerc.*, 24: 221-236.
13. Kouthouris, C. (2005). Investigating Demographic and Attitude Charecteristics of Recreational Skiers: An Application of Behavioral Segmentation. *The Sport Journal*, 8(4).
14. Kraus, R. (2008). *Recreation and Leisure in Modern Society* (8th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.
15. McKnenzie, T. L., Marshall, S. J., Sallis, J. F. & Convay, T. L. (2000). Leisure-Time Physical Activity in School Environments: An Observational Study Using SOPLAY. *Preventive Medicine*, 30: 70-77.
16. Nilsson, I. & Fishers, A. G. (2006). Evaluating Leisure Activities in the Oldest Old. *Isandinavian Journal of Occupational Therapy*. 13: 31-37.
17. Rubin, J., Flowers, N. M. & Gross, D. R. (1986). Adaptive Dimensions of Leisure. *American Ethnologist*, 13(3): 524-536.
18. Sport and Recreation New Zealand (2009). *Sport and Recreation Participation Levels: Findings from the 2007/08 Active NZ Survey*. Wellington: SPARC
19. Süzer, M. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Davranışlarını Değerlendirme Alışkanlıkları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8: 123-133.
20. Tezcan, M. (1993). *Boş Zamanlar Sosyolojisi*. Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi.
21. Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management*. 5th Edition, Routledge, Taylor and Francis Group, London and Newyork.
22. U.S. Department of Health and Human Services: *Physical Activity and Health: A Report of the Surgeon General*. U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Atlanta, GA, 1996.
23. Veal, A. J. (1984). Leisure in England and Wales, *Leisure Studies*, 3(2): 221-229.
24. Walker, G. J., Jackson, E. L. & Deng, J. (2007). Culture and Leisure Constraints: A Comparison of Canadian and Mainland Chinese University Students. *Journal of Leisure Research*, 39(4): 567-590.